

Whistleblowing jako prostředek ochrany zaměstnavatele

Abstrakt

Tato rigorózní práce se věnuje pojmu whistleblowing, tedy problematice ochrany oznamovatele škodlivého jednání. Autor si téma vybral především z důvodu vysoké aktuálnosti tématu. Začátek práce je věnován obecným tématům, vysvětlení pojmů a historii whistleblowingu.

V této práci jsou dále rozebrány prameny mezinárodního práva, týkající se tohoto fenoménu, které mají vztah k České republice a českému právnímu řádu.

Dále je v této práci věnován prostor legislativě Evropské unie, dotýkající se whistleblowingu a především pak Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, kterou lze v současné době považovat za nejdůležitější pramen práva stran whistleblowingu a současně za vzor pro vznikající českou národní legislativu. Obsah této směrnice je v této práci analyzován a okomentován.

Ačkoli je pojem whistleblowing stále z hlediska českého práva nový, jeho aspekty lze najít v různých právních odvětvích. Proto je v této práci věnován prostor jeho pramenům, a to nejen z hlediska ústavního, pracovního, trestního nebo správního práva, ale i dalších právních odvětví.

V minulosti se již objevila řada návrhů zákonů, které měly whistleblowing upravovat, avšak žádný z nich úspěšně legislativním procesem neprošel. Tyto návrhy jsou v této práci analyzovány, a to včetně dvou aktuálních návrhů, které vznikly již z důvodu nutnosti transpozice výše uvedené směrnice.

Další významnou rovinou této práce je souvislost whistleblowingu a problematiky compliance management systémů. Tato problematika se do českého prostředí dostala prostřednictvím českých zaměstnavatelů se zahraničními mateřskými společnostmi. Poté její důležitost stoupla se vznikem trestní odpovědnosti právnických osob.

Úkolem zaměstnavatelů je v této rovině nastavit funkční compliance management systém, a to včetně vnitřního oznamovacího systému. Cílem je soulad s právními předpisy a současně ochrana před právní odpovědností za excesy způsobené zaměstnanci a dalšími členy zaměstnavatele.

Klíčová slova: whistleblowing, oznamování, compliance